

DIREKTÓRIUM

NA OMŠE A LITURGIU HODÍN

LITURGICKÝ ROK

2026

„A“

LITURGICKÁ KOMISIA
KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA

DIREKTÓRIUM

NA OMŠE A LITURGIU HODÍN

ROK PÁNA 2026
LITURGICKÝ ROK „A“

PODĽA VŠEOBECNÉHO KALENDÁRA
RÍMSKEJ CIRKVI
A OSOBITNÉHO KALENDÁRA
DIECÉZ NA SLOVENSKU

Liturgická komisia
Konferencie biskupov Slovenska
2025

NIHIL OBSTAT

Mons. Stanislav Stolarik
rožňavský diecézny biskup
predseda Liturgickej komisie
Konferencie biskupov Slovenska

V Rožňave dňa 21. augusta 2025

IMPRIMATUR

Mons. Bernard Bober
košický arcibiskup metropolita
predseda Konferencie biskupov Slovenska

Prot. č. 249/2025 zo dňa 28. augusta 2025

Redakčná uzávierka:

31. augusta 2025

© Konferencia biskupov Slovenska, 2025

ISBN 978-80-8161-732-4

ÚVOD

Drahí bratia a sestry,

jubilejný rok, ktorý sme slávili pod heslom „Pútnici nádeje“, sa v týchto dňoch uzatvára. Vďaka tomuto osobitnému času milosti sme mohli prehĺbiť svoju vieru a nádej. Mnohí z nás putovali k svätým bránam a zažili silu Božieho odpustenia a prijatia. Jubileum nám pripomenulo, že sme na ceste – každý sám aj všetci spolu ako Boží ľud.

Liturgia je práve tým miestom, kde sa z našich ciest stáva jedna cesta – kde sa všetci stretávame ako spoločenstvo veriacich. Spoločné slávenie svätej omše a liturgie hodín nám umožňuje zakúsiť, čo to znamená byť Cirkvou. Kristus je vždy medzi nami, keď sa v jeho mene zhromažďujeme, a jeho prítomnosť nás premieňa.

Rok 2026 je pre slovenskú Cirkev výnimočný, nakoľko Rožňavská, Banskobystrická a Spišská diecéza budú sláviť 250. výročie svojho vzniku. Je to príležitosť poďakovať za dedičstvo viery a modlitby generácií pred nami, ktoré vytvárali a uchovávali miestne cirkevné spoločenstvá. Oslavy týchto výročí nás pozývajú obnoviť vďaka za dar Cirkvi a znova objaviť silu liturgie ako prameňa života každej farnosti.

Skúsenosti z jubilejného roka nás volajú pokračovať v budovaní živých farností a spoločenstiev. Liturgia nie je súkromná, ale patrí vždy celému spoločenstvu a otvára nás pre druhých. Aj Synoda o synodalite upozorňuje, že Cirkev je spoločenstvo, ktoré sa učí načúvať Bohu aj sebe navzájom. Práve v liturgii to môžeme najviac zakúsiť: počúvame Božie slovo, odpovedáme modlitbou a prijímame Krista vo sviatostiach – nie ako jednotlivci, ale ako brat a sestra vedľa ďalších bratov a sestier.

Keď sa tento rok a jubileum končia, nezabúdajme na povzbudenie, ktoré sme počas jubilea dostali: nech sú naše liturgické slávenia stále živým srdcom našich spoločenstiev. Len tak budeme môcť aj v nasledujúcom roku spoločne rásť vo viere a v nádeji, ktorú nám dal Kristus.

Na celý cirkevný rok 2026 vám všetkým vyprosujem Božie požehnanie.

V Rožňave 31. augusta 2025

 Mons. Stanislav Stolarík
*predseda Liturgickej komisie KBS
rožňavský diecézny biskup*

BISKUPI SLOVENSKA

KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA

Západná provincia (BRATISLAVA)

J. E. Mons. Stanislav Zvolenský
bratislavský arcibiskup metropolita

J. E. Mons. Ján Orosch
trnavský arcibiskup

J. E. Mons. Viliam Judák
nitriansky diecézny biskup

J. E. Mons. Marián Chovanec
banskobystrický diecézny biskup

J. E. Mons. Tomáš Galis
žilinský diecézny biskup

J. E. Mons. Jozef Haľko
titulárny biskup serrašský
bratislavský pomocný biskup

J. E. Mons. Peter Beňo
titulárny biskup amudarský
nitriansky pomocný biskup

Východná provincia (KOŠICE)

J. E. Mons. Bernard Bober
košický arcibiskup metropolita

J. E. Mons. Stanislav Stolárik
rožňavský diecézny biskup

J. E. Mons. František Trstenský
spišský diecézny biskup

J. E. Mons. Marek Forgáč
titulárny biskup seleuciánsky
košický pomocný biskup

J. E. Mons. Ján Kuboš
titulárny biskup quizský
spišský pomocný biskup

Ordinariát Ozbroyených síl a ozbrojených zborov SR

J. E. Mons. Pavol Šajgalík OFMCap, biskup
ordinár Ordinariátu ozbrojených síl
a ozbrojených zborov Slovenskej republiky

**GRÉCKOKATOLÍCKA METROPOLIA SUI IURIS
NA SLOVENSKU**

Prešovská archieparchia

Najosvietenejší vladyka Jonáš Jozef Maxim
prešovský eparchiálny arcibiskup metropolita

Košická eparchia

Vysokopreosvietený vladyka Cyril Vasil' SJ
košický eparchiálny biskup, arcibiskup *ad personam*

Bratislavská eparchia

Preosvietený vladyka Peter Rusnák
bratislavský eparchiálny biskup

Preosvietený vladyka Milan Lach SJ
titulárny biskup ostrazinský
bratislavský pomocný biskup

**PRESEDA
KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA**

J. E. Mons. Bernard Bober
košický arcibiskup metropolita

KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA

Kapitulská 11, P. O. Box 113, 814 99 Bratislava
Kontakt: +421 2 592 065 01

APOŠTOLSKÝ NUNCIUS

J. E. Mons. Nicola Girasoli
titulárny arcibiskup apuloegnatinský
Nekrasovova 17, 811 04 Bratislava

BISKUPI ZO SLOVENSKA PÔSOBIACI NA RÔZNYCH POSTOCH CIRKVI

Diecéza Reykjavík (Island)

J. E. Mons. Dávid Bartimej Tencer OFMCap
reykjavický diecézny biskup, Reykjavík

Apoštolská prefektúra Azerbajdžan

J. E. Mons. Vladimír Fekete SDB
apoštolský prefekt a titulárny biskup municipský, Baku

EMERITNÍ BISKUPI

Najosvietenejší vladyka Ján Babjak SJ
emeritný prešovský arcibiskup

J. E. Mons. Róbert Bezák CSsR
emeritný trnavský arcibiskup

Preosvietený vladyka Milan Chatur CSsR
emeritný košický eparchiálny biskup

J. E. Mons. Andrej Imrich
titulárny biskup castello-tituliánsky
emeritný spišský pomocný biskup

Preosvietený vladyka Marián Andrej Pacák CSsR
emeritný torontský eparchiálny biskup

J. E. Mons. František Rábek
biskup, emeritný ordinár OS a OZ SR

J. E. Mons. Ján Sokol
emeritný trnavský arcibiskup

VÝROČNÉ DNI BISKUPOV

1. Sú uvedené v časti kalendária pri konkrétnom dni s uvedením diecézy, pre ktorú sú aktuálne.

2. Na výročie vysviacky biskupa treba pamätať pri liturgii v celej diecéze. V spoločných modlitbách veriacich sa môže použiť celý formulár prosieb určených na tento deň (*Spoločné modlitby veriacich I.*, SSV, Trnava 2018, s. 318, *Spoločné modlitby veriacich II.*, SSV, Trnava 2019, s. 519) alebo nech sa aspoň vloží prosba za biskupa do prosieb bežného dňa.

Pri osobitných slávnostiach možno v dni, keď je to dovolené, použiť aj omšový formulár *Za biskupa, najmä vo výročný deň jeho vysviacky*, *Rímsky misál*, s. 1387.

3. Vo výročný deň smrti biskupa nech sa pri slávení liturgie vloží do spoločných modlitieb veriacich prosba za jeho spásu.

LITURGICKÝ ROK „A“

2025 – 2026

Pohyblivé slávenia

Prvá adventná nedeľa	30. novembra 2025
Svätej rodiny Ježiša, Márie a Jozefa	28. decembra 2025
Krst Pána	11. januára 2026
Popolcová streda	18. februára 2026
Palmová (Kvetná) nedeľa	29. marca 2026
Veľkonočná nedeľa	5. apríla 2026
Nanebovstúpenie Pána	14. mája 2026
Zoslanie Ducha Svätého	24. mája 2026
Nášho Pána Ježiša Krista, najvyššieho a večného kňaza	28. mája 2026
Najsvätejšej Trojice	31. mája 2026
Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi	4. júna 2026
Najsvätejšieho Srdca Ježišovho	12. júna 2026
Nášho Pána Ježiša Krista, Kráľa neba i zeme	22. novembra 2026

Prikázané sviatky na Slovensku

Nepoškvr. počatie Panny Márie	8. decembra 2025
Narodenie Pána	25. decembra 2025
Slávnosť Panny Márie Bohorodičky	1. januára 2026
Zjavenie Pána	6. januára 2026
Nanebovstúpenie Pána	14. mája 2026
Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi	4. júna 2026
Svätých Petra a Pavla, apoštolov	29. júna 2026
Nanebovzatie prebl. Panny Márie	15. augusta 2026
Všetkých svätých	1. novembra 2026

Štátne sviatky na Slovensku

1. január	Deň vzniku Slovenskej republiky
5. júl	Svätých Cyrila a Metoda
29. august	Výročie SNP

1. september	Deň Ústavy Slovenskej republiky *
28. október	Deň vzniku samostatného česko-slovenského štátu *
17. november	Deň boja za slobodu a demokraciu

Dni pracovného pokoja na Slovensku

24. december 2025	Štedrý deň
25. december 2025	Prvý sviatok vianočný
26. december 2025	Druhý sviatok vianočný
6. január 2026	Zjavenie Pána (Traja králi)
3. apríl 2026	Veľký piatok
6. apríl 2026	Veľkonočný pondelok
1. máj 2026	Sviatok práce
8. máj 2026	Deň víťazstva nad fašizmom
15. september 2026	Sedembolestnej Panny Márie
1. november 2026	Všetkých svätých

Poznámka: * Štátne sviatky *Deň Ústavy Slovenskej republiky* (1. september) a *Deň vzniku samostatného česko-slovenského štátu* (28. október) nie sú dňami pracovného pokoja.

APLIKÁCIA SVÄTÝCH OMŠÍ

BRATISLAVSKÁ ARCIDIECÉZA

1. Za Boží ľud (za farnosť): V zmysle kán. 534 *CIC* farár a farský administrátor sú povinní každú nedeľu a vo sviatok, ktorý je v diecéze prikázaný, odslúžiť **jednu svätú omšu za svoju farnosť**. Kto spravuje dve farnosti, splní túto povinnosť jednou svätou omšou.

2. Všetci pastoračne činní kňazi, inkardinovaní v Bratislavskej arcidiecéze, a diecézni kňazi, inkardinovaní v iných diecézach, ktorí vykonávajú pastoračnú službu v Bratislavskej arcidiecéze, odslúžia **mesačne jednu svätú omšu na úmysel ordinára**.

TRNAVSKÁ ARCIDIECÉZA

1. Každý diecézny kňaz, pastoračne činný v Trnavskej arcidiecéze, je povinný obetovať **mesačne jednu svätú omšu na úmysel ordinára, ročne spolu 12 svätých omší**. Každý rehoľný kňaz, pastoračne činný v Trnavskej arcidiecéze, je povinný obetovať **dvojmesačne jednu svätú omšu na úmysel ordinára, ročne spolu 6 svätých omší**. Ak by túto povinnosť zanedbal, je povinný obetovať tieto sväte omše dodatočne alebo zadostučiniť tejto povinnosti reštitúciou.

2. Každý farár a farský administrátor je povinný v zmysle kán. 534 a 540 *CIC* obetovať jednu svätú omšu **za zverený Boží ľud** vo svojej farnosti každú nedeľu a v prikázaný sviatok. Kto spravuje dve a viac farností, splní túto povinnosť jednou svätou omšou.

NITRIANSKA DIECÉZA

1. Za Boží ľud (za farnosť): V zmysle kán. 534 *CIC* farár a farský administrátor sú povinní každú nedeľu a vo sviatok, ktorý je v diecéze prikázaný, odslúžiť **jednu svätú omšu za svoju farnosť**. Kto spravuje dve farnosti, splní túto povinnosť jednou svätou omšou.

2. Na úmysel ordinára: Každý farár, farský administrátor a duchovný správca je povinný v ľubovoľné dni cez rok odslúžiť **12 svätých omší** na úmysel ordinára. Svedectvo o splnení tejto povinnosti pošle na ordinariát na predpísanom tlačive.

BANSKOBYSSTRICKÁ DIECÉZA

1. Za veriacich: V zmysle kán. 534 a 540 § 1 *CIC* sú všetci farári i farskí administrátori povinní sláviť svätú omšu za veriacich každú nedeľu a v prikázaný sviatok.

2. Na úmysel ordinára: Všetci kňazi (farári, farskí administrátori, kapláni a rehoľníci), ktorí pracujú v duchovnej službe v Banskobystrickej diecéze, sú zaviazaní sláviť **20 svätých omší** v ľubovoľných dňoch celého roka na úmysel ordinára.

3. Dňa 3. novembra všetci kňazi Banskobystrického biskupstva obetujú svätú omšu **za zomrelých biskupov a kňazov diecézy**.

ŽILINSKÁ DIECÉZA

1. Každý farár a farský administrátor je v zmysle kán. 534 a 540 *CIC* každú nedeľu a v prikázaný sviatok povinný odslúžiť jednu svätú omšu **za zverený ľud**.

2. Každý farár, farský administrátor a rektor kostola je povinný v roku 2026 odslúžiť **20 svätých omší na úmysel ordinára**. Každý farský vikár je na úmysel ordinára povinný odslúžiť **10 svätých omší** (*ACEZ 3/2023*).

3. Každoročne **4. novembra** je každý kňaz pôsobiaci v Žilinskej diecéze povinný obetovať jednu svätú omšu **za zomrelých kňazov diecézy**.

KOŠICKÁ ARCIDIECÉZA

1. Za veriacich: Farári a farskí administrátori sú povinní každú nedeľu a prikázaný sviatok obetovať svätú omšu **za zverený ľud** (kán. 534 § 1 a 540 § 1).

2. Na úmysel ordinára: Každý diecézny kňaz pastoračne činný v arcidiecéze (pozri ACAC 4/2019) v roku 2026 odslúži **12 svätých omší** na úmysel diecézneho biskupa.

ROŽŇAVSKÁ DIECÉZA

1. Za Boží ľud: Podľa kán. 534 a 540 § 1 *CIC* sú farári a administrátori povinní obetovať sväté omše za ľud vo všetky nedele a v prikázané sviatky.

2. Na úmysel ordinára: Každý kňaz v pastoračnej službe je povinný v ľubovoľné dni v roku odslúžiť **20 svätých omší** na úmysel svojho ordinára.

SPIŠSKÁ DIECÉZA

1. Za Boží ľud: Podľa kán. 534 *CIC* a v zmysle dekretu Kongregácie pre klerikov zo dňa 25. 7. 1970 „povinnosť celebrowať svätú omšu za Boží ľud“ majú všetci duchovní správcovia (farári a administrátori) vo všetky nedele a v prikázané sviatky.

2. Na úmysel ordinára: Všetci kňazi, ktorí sú v pastoračnej činnosti (farári, administrátori, kapláni a iní, okrem rehoľných kňazov, študentov a dôchodcov), sú v priebehu roka povinní:

- odslúžiť **10 svätých omší** na úmysel ordinára (z intencionára biskupského úradu),
- odoslať na biskupský úrad milodar rovnajúci sa **10 omšovým štipendiám**.

ORDINARIÁT OS A OZ SR

1. Za Boží ľud (za farnosť): V zmysle predpisov kánonického práva kapláni Ordinariátu OS a OZ SR, ktorí sú pastoračne činní v duchovnej službe v jeho štruktúrach, sú povinní každú nedeľu a v prikázaný sviatok odslúžiť svätú omšu **za zverený ľud**.

2. Na úmysel ordinára: Kapláni Ordinariátu OS a OZ SR, ktorí sú pastoračne činní v duchovnej službe v jeho štruktúrach, sú povinní odslúžiť **12 svätých omší** na úmysel ordinára.

ÚVODNÉ POZNÁMKY

OMŠA „PRO POPULO“

1. Farár po prevzatí farnosti je povinný každú nedeľu a každý prikázaný sviatok v diecéze obetovať omšu za sebe zverený ľud.

2. Kto má zákonitú prekážku, nech v tie dni dá slúžiť omšu za ľud inému kňazovi alebo nech ju sám slúži v iné dni.

3. Farár, ktorý spravuje viac farností, je povinný obetovať za všetok ľud, ktorý mu je zverený, iba jednu omšu.

4. Farár, ktorý by tejto povinnosti nezadosťučinil, čím skôr má slúžiť za ľud toľko omší, koľko ich vynechal (CIC, kán. 534).

VEČERNÁ OMŠA PRED NEDELOU ALEBO PRIKÁZANÝM SVIATKOM

1. Príkazu zúčastniť sa na svätej omši v nedeľu a v prikázaný sviatok podľa predpisu CIC, kán. 1248 § 1 zadosťučiní, kto sa zúčastní na omši v samotný deň alebo večer predchádzajúceho dňa.

Preto sa večerná omša v sobotu alebo večer dňa predchádzajúceho prikázaný sviatok musí usporiadať so všetkými náležitosťami, ktoré sa vo sviatočnej omši prikazujú (*Glória*, ak je predpísaná, tri čítania, homília, *Krédo*, modlitba veriacich) alebo odporúčajú (väčšia účasť na speve a pod.) (porov. VSRM, 115).

2. Pokiaľ ide o formulár omše, treba sa riadiť jedine *Tabuľkou liturgických dní*, ktorá je súčasťou *Všeobecných smerníc o liturgickom roku a o kalendári* (porov. s. 46, príp. *Rímsky misál*, s. 79 – 80), a teda treba uprednostniť to slávenie, ktoré má v tabuľke liturgických dní vyšší stupeň. To isté platí aj pre vešpery, ktoré majú byť v súlade s omšou, zvlášť ak sa s ňou spájajú.

3. Farár má zvážiť pastoračnú vhodnosť takejto večernej omše. Ak by sa tým niekde narušil sviatočný ráz nedele, nech slávi omšu v sobotu ráno a večer môžu byť večpery alebo iná pobožnosť.

4. Slávenie nedele a slávnosti sa začína už večer predchádzajúceho dňa (VSLR, 3).

Hodina, o ktorej sa slávia večpery, podľa všetkého nie je tretia hodina popoludní, lebo večpery sa majú sláviť, „keď sa zvečerieva a deň sa už schyľuje“ (VSLH, 29).

Predsa však vzhľadom na zaužívaný zvyk, z pastoračných dôvodov podľa úsudku diecézneho biskupa, omša, ktorá sa slávi o tretej hodine popoludní, môže sa pokladať za predsviatočnú a možno ňou zadostučiniť príkazu o nedeli a sviatku (Posvätná kongregácia pre bohoslužbu zo 17. júna 1985 pod č. 1942/84 v odpovedi SLK).

V našom prípade sa tu myslí na sobášne omše v sobotu. Biskupi jednotlivých diecéz na Slovensku súhlasia, aby miestny farár (alebo ním delegovaný duchovný) mohol sláviť sobášnu omšu o tretej hodine popoludní ako sviatočnú (takisto aj pred prikázaným sviatkom), a to s prípadnou *Glóriou*, *Krédom* a s dvoma čítaniami pred evanjeliom. V soboty pred nedeľami v Cezročnom období a vo Vianočnom období možno brať omšový formulár (aj čítania) *Za ženícha a nevestu*. Ak však majú na omši účasť aj iní veriaci farnosti, berie sa formulár z nedele; v soboty pred privilegovanými nedeľami a dni pred slávnosťami musí sa brať formulár z príslušných nediel alebo slávností, no v tieto dni – okrem Veľkonočnej a Turíčnej nedele a okrem slávností – možno vziať jedno čítanie zo sobášnych čítaní.

5. Veriaci, ktorí začínajú sláviť nedeľu alebo prikázaný sviatok vyššie uvedeným spôsobom, môžu pristúpiť k svätému prijímaniu, aj keď už ráno prijímali (porov. CIC, kán. 917).

PRIKÁZANÉ SVIATKY

Kán. 1246, § 1. – Nedeľu, v ktorej sa slávi veľkonočné tajomstvo, podľa apoštolskej tradície treba zachovávať v celej Cirkvi ako prvopočiatkový prikázaný sviatok. Takisto sa musia zachovávať dni Narodenia nášho Pána Ježiša Krista, Zjavenia, Nanebovstúpenia a Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi, Slávnosť Panny Márie Bohorodičky, jej Nepoškvrneného počatia a Nanebovzatia, svätého Jozefa, svätých apoštolov Petra a Pavla a napokon Všetkých svätých.

§ 2. – Konferencia biskupov však po predchádzajúcom schválení Apoštolskej stolice môže niektoré z prikázaných sviatkov zrušiť alebo preložiť na nedeľu.

Kán. 1247 – V nedeľu a v iné prikázané sviatky sú veriaci povinní zúčastniť sa na omši; okrem toho sa majú zdržiavať takých prác a činností, ktoré prekážajú vo vzdávaní kultu Bohu, v radosti, vlastnej dňu Pána, alebo povinnému duševnému a telesnému oddychu.

Kán. 1248, § 1. – Prikázaniu zúčastniť sa na omši zadosťučiní, kto je prítomný na omši, kdekoľvek sa slávi v katolíckom obrade buď v samotný sviatočný deň, alebo večer predchádzajúceho dňa.

Poznámka č. 1: Na Slovensku slávnosť sv. Jozefa, ženícha Panny Márie (19. 3.), nie je prikázaným sviatkom.

Poznámka č. 2: Keď sa v súlade s liturgickými normami slávnosť, ktorá je zároveň prikázaným sviatkom, presúva z dôvodu okurencie na iný deň, povinnosť príkazu sa neprenáša (porov. Dikastérium pre Boží kult a disciplínu sviatostí, *Nota sul precetto in caso di trasferimento del giorno festivo causato dall'occurrentia festorum*, 23. januára 2025, prot. č. 51/25).

VONKAJŠIE SLÁVENIE NIEKTORÉHO SVIATKU

Pre pastoračné dobro veriacich sa dovoľujú v nedeľe v Cezročnom období také slávenia (*sollemnitas externa*), ktoré pripadajú cez týždeň a sú medzi veriacimi

veľmi obľúbené, ak v tabuľke poradia liturgických dní majú prednosť pred nedeľou. Formulár týchto slávení možno použiť pri všetkých omšiach za účasti ľudu (VSLR, 58).

U nás ide najmä o slávenie výročného dňa posvätenia kostola alebo titulu chrámu.

VÝROČIE POSVIACKY KOSTOLA A TITULÁRNA SLÁVNOSŤ VLASTNÉHO KOSTOLA

Výročie posviacky

1. Výročie posviacky (*dedicatio*) každého posväteného kostola sa slávi vo výročný deň jeho posviacky ako slávnosť. Výročie posviacky katedrálneho chrámu sa okrem toho slávi v celej diecéze ako sviatok. Ak by sa tak nemohlo trvalo sláviť v ten deň, treba slávenie určiť na najbližší voľný deň.

2. Ak dátum posviacky nie je známy (ide najmä o starobylé kostoly), koná sa slávnosť výročia posviacky kostola 26. októbra.

3. Omša je vlastná: *Výročie posvätenia chrámu* (Rímsky misál, s. 857 n.), s *Glóriou*, *Krédom*; prefácia vlastná; tri čítania.

4. V Cezročnom období možno v nedeľu najbližšiu tomuto výročnému dňu (alebo v nedeľu nasledujúcu po výročnom dni) vziať pre pastoračné dobro veriacich formulár tejto omše (*sollemnitatis externa*), ak nie je v tú nedeľu iná všeobecná slávnosť.

5. Na výročie posviacky sa texty liturgie hodín berú zo spoločnej časti na výročie posviacky chrámu. Toto ofícium sa však na nedeľu neprenáša, ani keď sa koná *sollemnitatis externa*.

Titulárna slávnosť

6. Táto slávnosť sa koná vo všetkých kostoloch a kaplnkách, ak boli posvätené alebo aspoň požehnané. *Titulus* kostola je svätec alebo nejaké tajomstvo viery, na počesť ktorého bol kostol posvätený alebo požehnaný.

7. V omši a v liturgii hodín sa používajú vlastné texty z príslušného titulu alebo – ak nie sú – zo spoločnej časti.

8. Titul vlastného kostola sa slávi ako slávnosť s *Glóriou*, *Krédom*; prefácia je *O svätých* alebo o príslušnom tajomstve. Berú sa tri čítania, buď z prôpria, alebo ak tam nie sú, zo spoločnej časti. Prvé večery sú zo slávnosti titulu vlastného kostola a aj druhé večery, aj keď na nasledujúci deň pripadne iná slávnosť, ktorá nie je v *Tabuľke liturgických dní* pod č. 1 – 3 alebo nie je prikázaným sviatkom.

9. Pre pastoračné dobro veriacich je dovolené v nedeľu v Cezročnom období znova sláviť omšu titulu kostola podobne ako výročie posviacky, ak nepripadá na nedeľu nejaká slávnosť vo všeobecnom alebo partiikulárnom kalendári (ofícium sa však neprenáša; omša môže byť v nedeľu pred slávnosťou titulu alebo v nedeľu po slávnosti titulu).

10. Formulár slávení (aj výročie posviacky, aj titulu kostola) možno použiť v nedeľu (nie však v privilegované nedele) pri všetkých omšiach za účasti ľudu.

Okurencia

11. Ak sa stretne v ten istý deň niektorá z týchto slávností (výročie posviacky alebo titulárna slávnosť) s liturgickým dňom, ktorý má podľa tabuľky liturgických dní prednosť pred touto miestnou slávnosťou, prekladá sa výročie posviacky alebo titulu vlastného kostola na najbližší voľný deň, na ktorý nepripadajú dni uvedené v *Tabuľke liturgických dní* pod č. 1 – 8.

Ak pripadne výročie posviacky alebo titul kostola na niektorú adventnú, pôstnu alebo veľkonočnú nedeľu, výročie posviacky alebo titulárna slávnosť sa prekladá na nasledujúci pondelok (aj liturgia hodín); ak nejde o Palmovú alebo Veľkonočnú nedeľu.

Záväznosť

12. Liturgia hodín na výročie posviacky chrámu a slávnosť titulu vlastného kostola je záväzná pre všetkých kňazov patriacich k dotýčnemu kostolu (farár, administrátor, kaplán, výpomocný duchovný).

13. Omšový formulár týchto slávností použijú všetci kňazi, ktorí tam v ten deň slúžia svätú omšu.

14. Pokiaľ ide o filiálny kostol, liturgiu hodín týchto slávností koná len jeho vlastný duchovný správca. Ak filiálny kostol nemá vlastného duchovného správcu, slávia sa tieto slávnosti iba v omši, ak sa v ten deň slúži.

15. Kto administruje dve alebo viac farností, je povinný konať liturgiu hodín výročia posviacky i titulu obidvoch alebo viacerých farských kostolov.

PROSEBNÉ DNI A ŠTVORO KÁNTROVÝCH DNÍ

1. Na prosebné dni a na štvoro kántrových dní Cirkev prosí Pána za rozličné ľudské potreby, najmä za zemskú úrodu a požehnanie pre ľudskú prácu, a verejne ďakuje Bohu.

2. Biskupské konferencie majú určiť čas a spôsob slávania prosebných dní a štvoro kántrových dní, aby sa ich slávenie prispôbilo rozličným miestnym potrebám veriacich.

3. Patričnej vrchnosti prináleží rozhodnúť, či majú trvať jeden alebo viac dní, alebo či miestne potreby vyžadujú, aby sa konali viackrát v roku.

4. Omšový formulár na slávenie týchto dní sa vyberie z omší za rozličné potreby tak, aby zodpovedal úmyslom veriacich (VSLR, 45 – 47).

Slávenia na Slovensku

Jarné kántrové dni

Slávia sa v týždni po Prvej pôstnej nedeli.

Obsah: Príprava na pokánie a na sviatosť zmierenia a čínorodá láska k blížnemu.

Omšový formulár: *Za odpustenie hriechov (Rímsky misál, s. 1453)* alebo *Za dar lásky (Rímsky misál, s. 1456)*.

Letné kántrové dni

Slávia sa v týždni pred nedeľou Zoslania Ducha Svätého.

Obsah: Prosby za jednotu kresťanov alebo za duchovné povolania.

Omšový formulár: *Za jednotu kresťanov (Rímsky misál, s. 1415)* alebo *Za povolania na kňazský stav (Rímsky misál, s. 1399)*, alebo *Za povolania k rehoľnému životu (Rímsky misál, s. 1410)*.

Jesenné kántrové dni

Slávia sa v treťom septembrovom týždni (po sviatku Povýšenia Svätého kríža).

Obsah: Poďakovanie za úrodu.

Omšový formulár: *Na poďakovanie Pánu Bohu (Rímsky misál, s. 1471)* alebo *Na poďakovanie za úrodu (Rímsky misál, s. 1439)*.

Zimné kántrové dni

Slávia sa v druhom adventnom týždni.

Obsah: Príchod Kristovho kráľovstva do rodín; duchovná obnova rodín; pokoj a spravodlivosť vo svete.

Omšový formulár: *Za rodinu (Rímsky misál, s. 1405)* alebo *Za zachovanie pokoja a spravodlivosti (Rímsky misál, s. 1442)*.

Poznámka: Pri všetkých kántrových dňoch je záväzný len jeden z troch dní: streda, piatok, sobota.

Prosebné dni

Určujú sa tri dni pred Nanebovstúpením Pána. Závažný je jeden deň.

Zameranie: Prosby za úrodu.

Omšový formulár: *V čase sejby (Rímsky misál, s. 1437).*

BINÁCIA A TRINÁCIA

1. Okrem prípadov, keď je podľa práva dovolené v ten istý deň svätú omšu celebroidať alebo koncelebrovať viackrát, kňaz nesmie celebroidať za jeden deň viac ako raz.

2. Ak je nedostatok kňazov, miestny ordinár môže dovoliť, aby kňazi z vážnej príčiny mohli celebroidať dvakrát za deň, ba – ak si to vyžaduje pastoračná potreba – aj trikrát v nedele a v prikázané sviatky (porov. CIC, kán. 905).

3. Kvadrinovať v nedele a v prikázané sviatky môže iba ten, kto dostal od ordinára na základe splnomocnenia Svätou stolicou osobitnú fakultu.

4. Podľa práva sa dovoľuje celebroidať alebo koncelebrovať tri omše na Narodenie Pána, ak sa slávia v predpísanom čase, a v deň Spomienky na všetkých zosnulých veriacich, dve omše na Veľkú noc (omšu Veľkonočnej vigílie a druhú veľkonočnú omšu). Vo štvrtok Pánovej večere môžu kňazi koncelebrovať večernú omšu, aj keď koncelebrovali omšu pri svätení olejov alebo slávil inú omšu pre veriacich.

BINÁCIA PRI OMŠIACH SPOJENÝCH S OBRADMI

Naši ordinári dávajú fakultu binácie na omše spojené s obradmi krstu, sobáša, pohrebu, pomazania chorých a viatika, prijatia do plného spoločenstva Cirkvi, ak je to pastoračne zdôvodnené a niet iného kňaza.

Okrem toho sa dáva táto fakulta aj na rekolekčné omše kňazov a na výročnú farskú poklonu Najsvätejšej sviatosti, ak sa poklona koná s veľkou účasťou veriacich. V týchto dvoch posledných prípadoch sa fakulta vzťahuje aj na koncelebráciu.

KONCELEBRÁCIA A BINÁCIA

1. Kňazi môžu Eucharistiu koncelebrovať, ak si úžitok veriacich nežiada osobitne sláviť pre nich svätú omšu. No jednotliví kňazi môžu individuálne sláviť Eucharistiu, nie však v tom istom čase, keď sa celebruje alebo koncelebroje v tom istom kostole alebo kaplnke (CIC, kán. 902).

2. Zo samotného práva povolenie viackrát sláviť svätú omšu alebo koncelebrovať v ten istý deň sa dáva z osobitného dôvodu so zreteľom na význam obradu alebo slávnosti v týchto prípadoch:

a) Kto vo Štvrtok Svätého týždňa slávil alebo koncelebroval Omšu svätenia olejov, môže sláviť alebo koncelebrovať aj večernú omšu.

Kňazi, ktorí majú fakultu v ten deň binovať, môžu koncelebrovať aj Omšu svätenia olejov (odpoveď Posvätnej kongregácie pre bohoslužbu Biskupskému úradu v Nitre z 21. júla 1975 pod č. 692/75).

b) Kto slávil alebo koncelebroval prvú omšu na Veľkonočnú vigíliu, môže sláviť alebo koncelebrovať aj druhú veľkonočnú omšu.

c) Na slávnosť Narodenia Pána môžu všetci kňazi sláviť alebo koncelebrovať tri omše, ale iba vtedy, keď omše slávia v predpísanom čase.

d) Kto koncelebroval na synode, na pastoračnej vizitácii s biskupom alebo jeho delegátom alebo pri príležitosti akéhokoľvek zhromaždenia kňazov, môže znova sláviť omšu pre dobro veriacich. To isté platí, ak sa zachovávajú príslušné podmienky, aj pre zhromaždenie rehoľníkov so svojím ordinárom alebo delegátom (VSRM, 204e).

3. U nás ordinári povoľujú kňazom koncebrovať na kňazských schôdzach – rekolekciách, aj keď tam nie je biskup. V jeho neprítomnosti vedie koncelebráciu dekan alebo ním poverený kňaz. Podobne sa povoľuje koncelebrácia pri kňazských pohreboch aj pre kňazov z iných farností, aj keď v mene biskupa pochováva iný kňaz.

Pri príležitosti farskej výročnej poklony Najsvätejšej sviatosti môžu prítomní kňazi koncebrovať, aj keď slávia doma svätú omšu pre dobro veriacich. Koncelebráciu vedie v mene biskupa dekan alebo ním poverený iný kňaz, alebo miestny farár.

Nemožno teda koncebrovať (ak niekto už mal svätú omšu) pri pohrebe, kde nie sú kňazi zhromaždení za účasti biskupa alebo jeho zástupcu; a takisto nemôže koncebrovať ani s biskupom, kto už mal v ten deň dve omše alebo len súkromnú omšu.

4. Kňazi konventuálneho spoločenstva, ktorí sú z pastoračného dôvodu pre dobro veriacich povinní osobitne sláviť omšu, môžu v ten istý deň koncebrovať aj konventuálnu alebo komunitnú omšu (VSRM, 114).

Okrem toho platí výnos apoštolskej konštitúcie z 10. augusta 1915, podľa ktorého môže každý kňaz slúžiť tri sväte omše na Spomienku na všetkých zosnulých veriacich (2. novembra); jednu z nich môže aplikovať na vlastný úmysel, no druhú musí aplikovať (bez štipendia) za všetkých zosnulých veriacich a tretiu na úmysel Svätého Otca.

Všetci kňazi môžu celebrovať alebo koncebrovať na slávnosť Narodenia Pána tri omše, ak sa slávia v náležitom čase.

Okrem týchto prípadov kňaz nesmie koncebrovať, ak už slávil alebo bude v ten istý deň sláviť individuálnu omšu alebo omšu na úžitok veriacich, tým menej, ak už v ten deň na základe povolenia binoval. Teda tu

sa trinácia nepripúšťa (Posvätná kongregácia pre bohoslužbu zo 17. marca 1977 pod č. CD 316/77 Biskupskému úradu v Nitre).

5. Kňaz, ktorý v ten istý deň koncelebruje druhú svätú omšu, nesmie pod nijakým titulom prijať za ňu štipendium (CIC, kán. 951 § 2).

SVÄTÉ PRIJÍMANIE POD OBIDVOMA SPÔSOBMÍ

Sväté prijímanie pod obidvoma spôsobmi po predbežnej katechéze sa okrem prípadov vymenovaných v bode č. 283 *Všeobecných smerníc Rímskeho misála* podľa platných noriem liturgických kníh dovoľuje aj v týchto prípadoch:

1. pri krste detí, ak je krst v omši, ich rodičom, krstným rodičom, starým rodičom a súrodencom s ich rodinami;

2. pri sobáší, ktorý je v omši, novomanželom aj ich rodičom, krstným rodičom, starým rodičom a súrodencom s ich rodinami, družbom a družiciam;

3. pri jubilejnej omši manželov: im aj ich deťom, rodinám detí a rodičom jubilujúcich manželov a ostatným príbuzným;

4. pri omši, ktorá sa slávi pre tieto menšie spoločenstvá: pri omši absolventov nejakého štúdia a pri ich výročných stretnutiach; pri životnom výročí (napr. 50, 60, 70, 75, 80, 85, 90 rokov) pre jubilanta a jeho príbuzných; pri životnom výročí kňazov, rehoľníkov a rehoľníčok prítomným kňazom a rehoľníkom (ak necelebrujú) a rehoľníkom – bratom a rehoľníčkam, aj ich príbuzným; pri omši za tých, čo odchádzajú z farnosti na určitý čas do nejakej služby (napr. vojaci); pri omši tých, čo spoločne slávia meniny;

5. pri omši pomazania chorých chorým a prítomným. Ak by bolo prítomných veľa, vtedy len blízkym príbuzným chorých;

6. pri pohrebnej omši rodine zosnulého;

7. v omši pri požehnaní kalicha alebo obetnej misky darcom kalicha (obetnej misky) alebo tým, čo prinášajú tieto dary pri obetnom sprievode (pozri *Rímsky pontifikál*, s. 384, bod č. 14);

8. vo Štvrtok Pánovej večere pri večernej omši na pamiatku Pánovej večere tým, čo prisluhujú pri oltári: lektorom, akolytom, prednášateľom prosieb, prinášateľom obetných darov, spevákom a tým, ktorým celebrant umýval nohy;

9. pri kňazských sväteniach, rehoľných obliečkach a sľuboch, pri primičnej svätej omši novokňaza rodičom, krstným rodičom, súrodencom s ich rodinami, starým rodičom a mimoriadnym dobrodincom novokňaza; pri jubilejných omšiach kňaza (25., 30., 40., 50., 60. výročie) jeho príbuzným.

Okrem týchto prípadov a prípadov vyznačených v liturgických knihách kňazi nesmú svojvoľne dávať prijímanie pod obidvoma spôsobmi. Ak by sa vyskytli iné pastoračne zdôvodnené prípady, treba si pýtať povolenie od miestneho ordinára.

Pri svätom prijímaní pod obidvoma spôsobmi treba dbať na predpisy *Rímskeho misála* (body č. 281 – 287 *VSRM*), zaistiť dôstojnosť, nábožnosť a vznešenosť obradu a vylúčiť nebezpečenstvo čo i len najmenšej neúcty.

Odporúča sa použiť spôsob prijímania, pri ktorom sa hostia namáča do kalicha, čím sa zvládnu praktické ťažkosti a lepšie sa zabezpečí povinná úcta voči Oltárnej sviatosti.

ÚČASŤ NA NAJSVÄTEJŠEJ EUCHARISTII

Kán. 914 – Je povinnosťou predovšetkým rodičov a ich zástupcov, ako aj farára postarať sa, aby sa deti po dosiahnutí používania rozumu náležite pripravili a čo najskôr sa po predchádzajúcej sviatostnej spovedi posilňovali týmto božským pokrmom; úlohou farára je aj dozerať, aby k svätému prijímaniu nepristupovali deti, ktoré nedosiahli používanie rozumu alebo ktoré nepovažuje za dostatočne pripravené.

Kán. 917 – Kto najsvätejšiu Eucharistiu už prijal, môže ju v ten istý deň prijať po druhý raz iba pri eucharistickom slávení, na ktorom sa zúčastňuje, pri neporušení predpisu kán. 921 § 2 (tu ide o sväté prijímanie v nebezpečenstve života).

Kán. 918 – Veľmi sa odporúča, aby k svätému prijímaniu pristupovali veriaci v samotnom eucharistickom slávení; mimo omše sa im však má vyslúžiť, keď ho z oprávneného dôvodu žiadajú, pri zachovaní liturgických obradov.

Kán. 919, § 1. – Kto chce prijať najsvätejšiu Eucharistiu, má sa aspoň jednu hodinu pred svätým prijímaním zdržiavať akéhokoľvek pokrmu a nápoja iba s výnimkou vody a liekov.

§ 2. – Kňaz, ktorý v ten istý deň slávi dva alebo tri razy najsvätejšiu Eucharistiu, môže niečo požiť pred druhým alebo tretím slávením, hoci ešte neuplynula jedna hodina.

§ 3. – Tí, čo sú pokročilého veku a trpia nejakou chorobou, ako aj tí, ktorí ich opatrujú, môžu prijať najsvätejšiu Eucharistiu, hoci v prechádzajúcej hodine niečo požili.

Kán. 920, § 1. – Každý veriaci po prvom prijatí najsvätejšej Eucharistie je povinný aspoň raz do roka pristúpiť k svätému prijímaniu.

§ 2. – Toto prikázanie sa musí splniť vo Veľkonočnom období, ak sa z oprávneného dôvodu nesplní v priebehu roka v inom čase.

Kán. 921, § 1. – Veriaci, ktorí sa nachádzajú v nebezpečenstve smrti, pochádzajúcim z akejkoľvek príčiny, majú sa posilniť svätým prijímaním na spôsob viatika.

§ 2. – Hoci v ten istý deň už boli posilnení svätým prijímaním, predsa sa veľmi odporúča, aby tí, ktorí sa ocitli v nebezpečenstve života, opäť prijímali.

§ 3. – Počas trvania nebezpečenstva smrti sa odporúča, aby sa sväté prijímanie vysluhovalo viac ráz v rozličných dňoch.

POKLONA NAJSVÄTEJŠEJ OLTÁRNEJ SVIATOSTI

1. Obnovená liturgia veľmi zdôrazňuje aj úctu k Oltárnej sviatosti, hoci sa v liturgii uprednostňuje Eucharistia ako obeta a hostina, čo sa v minulých storočiach neprežívalo tak hlboko, ako by sa bolo žiadalo, a čo sa teraz po Druhom vatikánskom koncile tak zdôrazňuje. No pritom neslobodno zabúdať na povinnú úctu k Eucharistii, lebo je výrazom živej viery v prítomnosť Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a vína. Veľmi jasne o tom hovorí liturgická kniha *Sväté prijímanie a kult eucharistického tajomstva mimo omše* (lat. *De sacra Communionem et de cultu Mysteriorum eucharistici extra Missam*, Romae 1973), publikovaná aj v slovenskom preklade (SSV, Trnava 2011 alebo 2018), ako aj iné liturgické dokumenty a mnohé prejavy rímskych pápežov.

2. Podľa CIC, kán. 942, a inštrukcie Posvätné kongregácie pre sviatosti a bohoslužbu z 3. apríla 1983 *Neceneniteľný dar* sa odporúča, aby sa v každom kostole a kaplnke, kde sa uchováva Oltárna sviatosť, konalo v určitom čase dlhšie slávnostné vyloženie Oltárnej sviatosti.

„Vyloženie Eucharistie v cibóriu (pyxide) alebo v monštrancii (ostenzóriu) vedie [veriacich] k uznaniu obdivuhodnej prítomnosti Krista v nej a vyzýva

na zjednotenie srdca s ním, ktoré dosahuje vrchol vo sviatostnom prijímaní. Takto sa veľmi dobre napomáha povinný kult k Pánovi v duchu a pravde“ (*Sväté prijímanie a kult...*, č. 82). „Keď [veriaci] zotrávajú pri Pánovi Kristovi, okusujú jeho dôvernú blízkosť, pred ním otvárajú svoje srdce a modlia sa za seba, za všetkých svojich blízkych, za pokoj a spásu sveta. S Kristom obetujú v Duchu Svätom celý svoj život Otcovi a týmto obdivuhodným spojením rastú vo viere, nádeji a láske“ (*Sväté prijímanie a kult...*, č. 80).

3. U nás je zvykom, že výročná farská poklona trvá celý deň. Podľa liturgických predpisov sa hostia určená na poklonu konsekruje v omši, ktorou sa poklona začína, a vloží sa po prijímaní do monštrancie na oltári. Po modlitbe po prijímaní kňaz incenzuje Oltárnu sviatosť, v tichosti sa chvíľu modlí, potom sa pokľaknutím pokloní a odíde.

4. Pretože ráno vo všedné dni býva na omši menej ľudí a omša pri vyložení má byť slávnostná, je lepšie, ak sa svätá omša, po ktorej nasleduje vyloženie Oltárnej sviatosti (votívna omša *O najsvätejšej Eucharistii*, ktorá môže byť vždy okrem dní uvedených v Tabuľke liturgických dní, *VSLR*, 59, pod č. 1 – 5), slávi v predvečer dňa poklony, čo predpokladajú aj liturgické smernice, a poklona trvá do večera dňa poklony. Poklona sa preruší v noci, prípadne ešte raz, napr. cez poludnie.

5. Keď sa poklona začína už v predvečer dňa poklony, poklona môže trvať podľa okolností do neskorých večerných hodín a potom kňaz uloží Oltárnu sviatosť do svätostánku. Oblečie si na to superpelíciu a vezme bielu štólu, urobí krátku poklonu (pozri niektorý kratší formulár poklony z direktórií) a v tichosti uloží Oltárnu sviatosť do svätostánku. Podobným spôsobom ju ráno vyloží. Večer sa poklona ukončí slávnostným požehnaním.

6. Počas poklony sa modlitby a spevy i čítania majú usporiadať tak, aby sa veriaci oddali modlitbe a sústredili na Krista Pána. Na živenie vnútornej modlitby treba použiť čítania zo Svätého písma s krátkymi príhovormi, ktoré vedú k lepšiemu chápaniu eucharistického tajomstva. Patrí sa, aby veriaci na Božie slovo odpovedali spevom. Odporúča sa vo vhodných chvíľach zachovať posvätné ticho. Kňaz nech urobí spolu s veriacimi aspoň jednu spoločnú poklonu (zvyčajne večer pred požehnaním, prípadne osobitne aj s deťmi alebo mládežou). Na to nech poslúžia formuláre poklôn v našich direktóriách, z ktorých si môže kňaz zostaviť jeden ucelený formulár, alebo texty uvedené v knihe *Kľaňajme sa Pánovi* (LÚČ, Bratislava 2000).

Veriaci si počas celodennej poklony majú aj sami individuálne v tichej modlitbe vykonať poklonu. Kňaz sa má postarať, aby bol počas poklony v kostole neustále niekto z veriacich prítomný. Nech Oltárna sviatosť neostane vystavená bez dozoru zodpovedných veriacich. Je dobré, keď sa zapíšu na jednotlivé polhodiny (prípadne hodiny) aspoň dvaja veriaci, ktorí budú adorať Oltárnu sviatosť. Všetky doterajšie chvályhodné zvyklosti, ktoré sú v súlade s obnovenou liturgiou, treba zachovať.

7. Poklona sa ukončí v určenú večernú hodinu. Kým kňaz incenzuje Eucharistiu (je oblečený v pluviáli), veriaci spievajú hymnus o Oltárnej sviatosti. Potom vstane, pomodlí sa modlitbu o Eucharistii (pozri *Sväté prijímanie a kult...*, 97 n.), prijme náplečné véľum a udelí ľudu požehnanie s monštranciou. Pri ukladaní hostie do svätostánku ľud spieva primeranú aklamáciu.

8. Počas vyloženia Oltárnej sviatosti sa v tom istom kostole nesmie slúžiť svätá omša. Preto ak sa Eucharistia vyložila pri omši v predvečer dňa poklony, na druhý deň svätá omša môže byť hneď ráno, ešte pred vyložením Oltárnej sviatosti, alebo večer po eucharistickom požehnaní. Ale tieto omše už nie sú votívne o Eucharistii

(mohli by byť iba vo fériách v Cezročnom období alebo v dňoch ľubovoľných spomienok).

9. Výročná farská poklona je vlastne súčasťou ustavičnej poklony v diecéze. Preto sa pri poklone treba modliť za biskupa, kňazov a veriacich diecézy.

10. Veľmi sa žiada, aby sa na omši poklony (alebo aj na omši večer po poklone) zúčastnilo čím viac kňazov z dekanátu, ba aj iných, pričom môžu koncelebrovať, aj keď už mali alebo budú mať omšu pre veriacich vo svojej farnosti.

OMŠA PRI SLÁVENÍ MANŽELSTVA

Kedykoľvek sa manželstvo uzatvára v omši, berie sa omšový formulár *Pri slávení manželstva* (*Rímsky misál*, s. 1310 n.) a používa sa rúcho bielej alebo slávnostnej farby. V nedele a v dni liturgických slávností sa berie omša dňa, do ktorej sa vsunie požehnanie nad novomanželmi po *Modlitbe Pána* a aj formula slávnostného požehnania na konci omše.

Liturgia slova prispôbená sláveniu manželstva je veľmi účinná na vysvetlenie podstaty tejto sviatosti a na poučenie novomanželov o ich úlohách. Preto sa môže vziať jedno čítanie z textov určených na sobáš aj v tie dni, keď nie je dovolené použiť omšový formulár *Pri slávení manželstva* (no nemožno toto čítanie brať na Veľkonočné trojdnie, Narodenie Pána, Zjavenie Pána, Nanebovstúpenie Pána, Zoslanie Ducha Svätého, na slávnosť Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi a na iné slávnosti s povinnou účasťou na svätej omši).

Okrem toho sa zakazujú sobášne omše vôbec: v deň Spomienky na všetkých zosnulých veriacich, na Popolcovú stredu a vo všedné dni Svätého týždňa. Na Piatok utrpenia Pána a na Svätú sobotu neslobodno dovoliť slávenie manželstva ani iných sviatostí okrem sviatosti pokánia a pomazania chorých (*Obežník PSVS*, 61 a 75).

V nedele Vianočného obdobia a v nedele v Cezročnom období, ak nejde o omšu určenú aj pre farské spoločenstvo, možno použiť aj celý omšový formulár *Pri slávení manželstva*.

Ak sa manželstvo uzatvára v Adventnom, v Pôstnom období alebo v iné dni kajúceho rázu, farár má vyzvať novomanželov, aby mali ohľad na osobitný ráz týchto liturgických dní.

Treba ďalej povzbudzovať veriacich, aby nezabudli osláviť svoje manželské jubileá (najmä 25. a 50.) svätou omšou *Na výročie manželstva* (*Rímsky misál*, s. 1402 n.). Obrad požehnania jubilujúcich manželov (v omši aj mimo omše) je uvedený v knihe *Benedikcionál* (SSV, Trnava 2007), s. 48 n., alebo *Požehnania* (SSV, Trnava 2009), s. 55 n.

SLÁVENIE SOBÁŠA

Kresťanské manželstvo vyžaduje slávenie podľa liturgických predpisov. Takéto slávenie zo sociálneho a spoločenského hľadiska má vyjadriť podstatne cirkevnú a sviatosťnú povahu manželstva medzi pokrstenými.

Nakoľko ide o sviatosťný akt posvätenia, slávenie manželstva – včlenené do liturgie, vrcholu všetkej činnosti Cirkvi a zdroju jej posväcujúcej sily – má byť, samozrejme, platné, dôstojné a plodné. Tu sa otvára široké pole pastoračnej starostlivosti, aby sa dokonale splnili požiadavky vyplývajúce z povahy manželskej zmluvy povýšenej na sviatosť a aby sa tiež verne zachovali cirkevné predpisy, pokiaľ ide o slobodný súhlas, manželské prekážky, kánonickú formu a samotný obrad slávania.

Pokiaľ ide o sviatosťný znak, liturgické slávenie sa má konať tak, aby sa aj svojím vonkajším prejavom stalo hlásaním Božieho slova a vyznaním viery celého spoločenstva veriacich. Pastoračná starostlivosť sa má prejavovať v múdrej a svedomitej starosti o liturgiu slova

a o výchovu k viere tých, čo sa na obrade zúčastňujú, predovšetkým snúbencov.

Pokiaľ ide o sviatostný akt Cirkvi, liturgické slávenie manželstva má stmeliť celú kresťanskú komunitu plnou, aktívnou a zodpovednou účasťou všetkých prítomných podľa ich postavenia a úlohy: snúbencov, kňaza, svedkov, príbuzných, priateľov a ostatných veriacich, všetkých, čo sa zúčastňujú na zhromaždení, ktoré zjavuje a svojím životom prejavuje tajomstvo Krista a Cirkvi (RS, 67).

VOTÍVNE OMŠE A OMŠE ZA ROZLIČNÉ POTREBY

Na prvý piatok v mesiaci

1. Použitie votívnej omše *O Najsvätejšom Srdci Ježišovom* alebo *O predrahej Krvi nášho Pána Ježiša Krista* na prvý piatok v mesiaci sa riadi všeobecnými predpismi o votívnych omšiach. Preto je dovolené iba vo všedné dni v Cezročnom období alebo v deň, na ktorý pripadá ľubovoľná spomienka.

2. Aj v dňoch, na ktoré pripadá povinná spomienka, alebo vo všedných dňoch adventných, vianočných a veľkonočných (nie však v Pôstnom období) možno vziať votívnu omšu, ak si to vyžaduje opravdivá potreba alebo úžitok veriacich. Ponecháva sa to na úsudok správcu kostola alebo samotného celebranta (porov. VSRM, 376).

O preblahoslavenej Panne Márii na prvú sobotu v mesiaci

1. Odporúča sa sláviť na prvú sobotu v mesiaci votívnu omšu *O nepoškvrnenom Srdci preblahoslavenej Panny Márie*. Podmienky slávania sú tie isté ako pre votívnu omšu *O Najsvätejšom Srdci Ježišovom* (pozri vyššie).

2. Formulár omše je zo spomienky Nepoškvrneného Srdca preblahoslavenej Panny Márie (*Rímsky misál*, s. 940 n.) alebo z časopisu *Liturgia* 3/1991, s. 224 n.

Podľa ľubovôle však možno použiť aj iný omšový formulár o Panne Márii.

Votívnu omšu však nemožno sláviť v sobotu večer alebo v predvečer slávnosti (lebo vtedy je formulár z nasledujúcej nedele alebo slávnosti). (V takomto prípade treba v homílii a v modlitbe veriacich vhodne pripomenúť úctu k Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.)

3. Odporúča sa aj rozjímavý ruženec, a to pred svätou omšou alebo, ak bola omša ráno, pri večernej pobožnosti.

Za povolania na kňazský stav a Za povolania k rehoľnému životu na prvý štvrtok mesiaca

1. Omše *Za povolania na kňazský stav* (Rímsky misál, s. 1399) a *Za povolania k rehoľnému životu* (Rímsky misál, s. 1410) patria medzi Omše a modlitby za rozličné potreby (za svätú Cirkev), ich použitie sa riadi všeobecnými predpismi o týchto omšiach (porov. VSRM, 368 – 370, 373, 376 – 377); slávia sa v liturgickej farbe dňa alebo obdobia.

2. Hoci sa majú používať umiernené (porov. VSRM, 369), predsa je veľmi vhodné použiť ich na prvý štvrtok mesiaca, ktorý sa považuje za deň modlitieb za nové duchovné povolania, ak je to podľa liturgických predpisov možné.

3. Pri týchto omšiach sa vhodne použije Eucharistická modlitba v omšiach za rozličné potreby č. II – *Boh vedie svoju Cirkev po ceste spásy* (Rímsky misál, s. 841 n.).

4. V dňoch, keď je ich použitie zakázané alebo nie je nutná pastoračná potreba ich použiť, sa odporúča adorácia, spoločná modlitba posvätného ruženca alebo iná pobožnosť či modlitba obetovaná na tento úmysel.

Na výročie pápeža, biskupa a vlastnej kňazskej vysviacky

1. Vo všedné dni v Cezročnom období možno brať formulár omše týchto výročí (*Za pápeža, najmä na výročie jeho vyvolenia; Za biskupa, najmä vo výročný deň jeho vysviacky; Kňaz za seba samého*) alebo len modlitby, alebo len kolektu.

2. Ak si to vyžaduje opravdivý úžitok veriacich, možno vziať omšový formulár zodpovedajúci týmto výročiam aj v iné dni, a to podľa úsudku celebranta v dňoch povinnej spomienky, v adventných fériách do 16. decembra, vo veľkonočných fériách po Veľkonočnej oktáve a vo vianočných fériách po 2. januári, a so súhlasom ordinára aj v iné dni okrem slávností, nedeľ adventných, pôstnych a veľkonočných, ďalej okrem dní vo Veľkonočnej oktáve, okrem dňa Spomienky na všetkých zosnulých veriacich, okrem Popolcovej stredy a dní Svätého týždňa.

Keď nie je dovolená votívna omša, žiada sa, aby aspoň v modlitbe veriacich bola zmienka o týchto výročiach.

OMŠE ZA ZOSNULÝCH

(VSRM, 380 – 385)

1. Medzi omšami za zosnulých má prvé miesto pohrebná omša, ktorá sa môže sláviť každý deň okrem prikázaných slávností, Štvrtka Svätého týždňa a Veľkonočného trojdnia, ďalej okrem nedeľ adventných, pôstnych a veľkonočných, pri zachovaní všetkých právnych noriem.

2. Omšu za zosnulých po prijatí zvesti o smrti, pri definitívnom pochovávaní zomrelého alebo v deň prvého výročia možno sláviť aj v dňoch Vianočnej oktávy, ako aj v dňoch, na ktoré pripadá povinná spomienka, prípadne všedný deň liturgického obdobia, okrem Popolcovej stredy a dní Svätého týždňa.

3. Iné omše za zosnulých, čiže omše „každodenné“, možno sláviť v dňoch Cezročného obdobia, na ktoré pripadajú ľubovoľné spomienky, alebo je liturgia hodín zo všedného dňa, len ak sa aplikujú za zomrelých.

4. Pri pohrebných omšiach má byť spravidla krátka homília s vylúčením akejkoľvek pohrebnej chváloreči.

5. Treba povzbudiť veriacich, najmä z príbuzenstva zomrelého, aby sa aj svätým prijímaním zúčastnili na eucharistickej obete konanej za zosnulého.

6. Ak po pohrebnej omši bezprostredne nasleduje pohreb, vynechajú sa záverečné obrady omše a hneď po modlitbe po prijímaní nasleduje obrad posledného odporúčania a lúčenie. Tento obrad sa koná iba vtedy, ak je v kostole rakva s telom zosnulého. (Pri rakve sa odporúča zažať veľkonočnú sviecu.)

7. Pri usporiadaní a výbere tých častí omše za zosnulých, ktoré sa môžu meniť (napr. modlitby, čítania, modlitba veriacich), najmä keď ide o pohrebnú omšu, treba z pastoračných dôvodov prihliadať na zomrelého, jeho rodinu a prítomných. Duchovní pastieri nech berú do úvahy najmä tých, ktorí sú pri príležitosti pohrebu prítomní na liturgických obradoch alebo počúvajú evanjelium, či sú to už nekatolíci alebo takí katolíci, ktorí sa na Eucharistii nikdy alebo zriedkakedy zúčastňujú, alebo stratili azda aj vieru. Kňazi sú totiž služobníkmi Kristovho evanjelia pre všetkých.

8. Chvályhodné je slávenie výročných omší za zosnulých. Príliš časté slávenie omší za zosnulých môže však vyvolať nechť u veriacich, čo sú denne prítomní na eucharistickej obete, a zbavovať ich ovocia pochádzajúceho z každodennej zmeny v čítaní Svätého písma. Preto sa má výročná omša za zosnulých sláviť iba vtedy, keď sa to týka celého spoločenstva. Inokedy nech sa slávi omša dňa a spomienka na zosnulého nech sa vloží do modlitby veriacich alebo do eucharistickej modlitby.

9. V omšiach za zosnulých má fialová farba prednosť pred čiernou. Oltár nemá byť ozdobený kvetmi. Organ a iné hudobné nástroje sa môžu použiť iba na sprevádzanie spevu (Inštrukcia *Musicam sacram* z 5. marca 1967, 66).

SPOMIENKY, KTORÉ NEMOŽNO PLNE SLÁVIŤ

(VSLH, 237 – 239; VSRM, 355a)

Spomienky, ktoré sa vyskytujú v dňoch od 17. do 24. decembra, vo Vianočnej oktáve a v pôstnych všedných dňoch (okrem Popolcovej stredy a dní Svätého týždňa), možno sláviť takto:

1. V omši možno namiesto kolekty dňa vziať kolekту o svätom.

2. V posvätnom čítaní možno po čítaní z cirkevných otcov a po responzórii príslušného posvätného dňa pripojiť vlastné čítanie o svätom s responzóriom a uzavrieť ho modlitbou o svätom.

3. V ranných chválach a vo vešperách sa po záverečnej modlitbe (jej konklúzia sa vynechá) pripojí antifóna a modlitba o svätom.

AKO MOŽNO SPOJIŤ NIEKTORÉ HODINY POSVÄTNÉHO OFÍCIA S OMŠOU

(VSLH, 93 – 99)

1. Ak si to vyžadujú okolnosti, možno pri verejnom alebo spoločnom slávení niektorú časť ofícia užšie spojiť aj s omšou podľa nasledujúcich predpisov, pravdaže, ak aj omša, aj príslušná posvätná hodina sú z toho istého liturgického slávenia. Treba však dbať na to, aby to nebolo, najmä v nedeľu, na ujmu pastoračnej činnosti.

Ranné chvály s omšou

2. Ak sú ranné chvály, slávené v chóre alebo spoločne, bezprostredne pred omšou, môžu sa začať buď

úvodným veršom (*Bože, príď mi na pomoc...*) a hymnom ranných chvál, najmä vo všedné dni, alebo omšovým úvodným spevom so vstupným sprievodom a pozdravom celebranta (*V mene Otca i Syna... Pán s vami...*), najmä vo sviatočné dni. V oboch prípadoch sa vynechávajú úvodné obrady.

Potom nasleduje psalmódia ranných chvál ako zvyčajne až po krátke čítanie (vylúčene). Po psalmódii – vynecháva sa úkon kajúcnosti, a ak je vhodné, aj *Kýrie* – nasleduje, podľa rubrik, *Sláva Bohu na výsostiach* a celebrant prednesie omšovú modlitbu dňa. Potom je bohoslužba slova ako zvyčajne.

Všeobecná modlitba (modlitba veriacich) má miesto a formu, ako je to zvyčajné vo svätej omši. Vo všedné dni pri rannej omši sa však namiesto každodenného formulára modlitby veriacich môžu brať prosby z ranných chvál.

Po svätom prijímaní a po speve na prijímanie sa spieva (recituje) *Benediktus* s antifónou z ranných chvál. Po ňom je modlitba po prijímaní a ostatné ako zvyčajne.

Modlitba cez deň s omšou

3. Ak sa bezprostredne pred omšou verejne slávi modlitba cez deň (čiže predpoludním, napoludnie alebo popoludní, podľa toho, v ktorej časti dňa sa slávi), možno ju takisto začať buď úvodným veršom (*Bože, príď mi na pomoc...*) a hymnom z príslušnej posvätnnej hodiny, najmä vo všedné dni, alebo omšovým úvodným spevom so vstupným sprievodom a pozdravom celebranta (*V mene Otca i Syna... Pán s vami...*), najmä vo sviatočné dni. V týchto prípadoch sa vynechá jeden z dvoch úvodných obradov.

Potom nasleduje psalmódia posvätnnej hodiny ako zvyčajne až po krátke čítanie (vylúčene). Po psalmódii – vynechá sa úkon kajúcnosti, a ak je to vhodné, aj *Kýrie* –

nasleduje, podľa rubriky, *Sláva Bohu na výsostiach* a celebrant prednesie omšovú modlitbu dňa.

Vešpery s omšou

4. Ak sa pred omšou slávia vešpery, spájajú sa so svätou omšou takisto ako ranné chvály. Prvé vešpery nedeľ, slávností alebo sviatkov pripadajúcich na nedeľu sa však môžu sláviť až po skončení omše predchádzajúceho dňa alebo soboty.

Posvätná hodina po omši

5. Ak sa modlitba cez deň (predpoludním, popoludnie, popoludní) alebo vešpery konajú po omši, omša sa slávi ako zvyčajne až po modlitbu po prijímaní vrátane.

Po modlitbe po prijímaní sa hneď začne psalmodia príslušnej posvätnéj hodiny. V modlitbe cez deň sa po skončení žalmov – krátke čítanie sa vynecháva – prednesie modlitba a nasleduje prepustenie zhromaždenia ako v omši. Vo vešperách sa hneď po skončení žalmov – krátke čítanie sa vynecháva – pridá kantikum *Magnifikat* s antifónou, vynechajú sa prosby i *Modlitba Pána*, prednesie sa záverečná modlitba a požehná sa ľud.

Posvätné čítanie pred omšou v noci na Vianoce

6. Okrem polnočnej omše na slávnosť Narodenia Pána sa zvyčajne vylučuje spojenie omše s posvätným čítaním, pretože omša má svoj cyklus čítaní, ktorý sa má od iného cyklu rozlíšiť. Ak by sa však také spojenie predsa len ukázalo ako nevyhnutné – má to byť skôr výnimka –, po druhom čítaní oficiá s príslušným responzóriom sa všetko ostatné vynechá a omša sa začne hymnom *Sláva Bohu na výsostiach*, ak to zodpovedá rubrikám, ináč modlitbou dňa.

Spojenie posvätného čítania s inou posvätnou hodinou

7. Ak sa posvätné čítanie koná bezprostredne pred inou časťou officia, možno dať na začiatku posvätného čítania prednosť hymnu zodpovedajúcemu tejto časti officia. Potom sa na konci posvätného čítania vynechá modlitba a záver a z nasledujúcej časti officia sa vynechá úvodný verš a *Sláva Otcu*.

DNI POKÁNIA

Kán. 1249 – Všetci veriaci, každý svojím spôsobom, sú z božského zákona povinní konať pokánie; aby sa však všetci medzi sebou spojili v istom spoločnom konaní pokánia, predpisujú sa dni pokánia, v ktorých sa veriaci majú zvláštnym spôsobom venovať modlitbe, konať skutky nábožnosti a dobročinnej lásky, majú sa zapierať vernejším plnením svojich povinností a najmä zachovávaním pôstu a zdržiavania sa mäsa podľa normy nasledujúcich kánonov.

Kán. 1250 – Dni a obdobia pokánia v celej Cirkvi sú jednotlivé piatky celého roka a Pôstne obdobie.

Kán. 1251 – Zdržiavanie sa jedenia mäsa alebo iného pokrmu podľa predpisov konferencie biskupov sa má zachovávať každý piatok roka, ak nepripadá naň niektorý deň, uvedený medzi slávnosťami; avšak zdržiavanie sa mäsa a pôst sa majú zachovávať na Popolcovú stredu a v Piatok utrpenia Pána.

Kán. 1252 – Zákon zdržiavania sa mäsa zaväzuje tých, ktorí dovърšili štrnásty rok života; zákon pôstu však zaväzuje všetkých plnoletých až do začatia šesťdesiateho roka života. Duchovní pastieri a rodičia sa však majú starať, aby aj tí, ktorí pre maloletosť nie sú viazaní zákonom pôstu a zdržiavania sa mäsa, boli vychovávaní k pravému zmyslu pokánia.